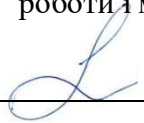

Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор ЗВО з науково-педагогічної
роботи і міжнародних зв'язків

 Інна АНДРУШКО
"__30__" "__08__" 2024р.

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

ХІРУРГІЯ

Спеціальність	221 Стоматологія
Освітній рівень	Магістр
Освітня програма	ОПП «Стоматологія», 2022
Навчальний рік	2024-2025
Кафедра	хірургії медичного факультету № 2
Лектор	Олег КАНІКОВСЬКИЙ, професор ЗВО, доктор медичних наук
Контактна інформація	surgery.mf2@vntmu.edu.ua; Хмельницьке шосе, 92, Вінниця, Вінницька область, 21000; 0432 511 288
Укладач силабусу	Олег КАНІКОВСЬКИЙ, професор ЗВО, доктор медичних наук Микола Рубан, доцент ЗВО, кандидат медичних наук

1. Статус та структура дисципліни

Статус дисципліни	Обов'язкова
Код дисципліни в ОПП/місце дисципліни в ОПП	ОК 28 // дисципліна професійної підготовки
Курс/семестр	4 курс (VII семестр)
Обсяг дисципліни (загальна кількість годин/ кількість кредитів ЄКТС)	60 годин /2 кредитів ЄКТС
Кількість змістових модулів	2 модулі
Структура дисципліни	Лекції - 8 год Практичні заняття 34 год Самостійна робота _18_ год
Мова викладання	Українська
Форма навчання	Очна (при впровадженні карантинних заходів - дистанційна очна)

2. Опис дисципліни

Анотація курсу, актуальність. Хірургія - одна з основних клінічних дисциплін. Предметом вивчення навчальної дисципліни «Хірургія» є засвоєння теоретичних знань та практичних навичок з діагностики, надання невідкладної допомоги та лікування хірургічної патології у межах підготовки лікаря-стоматолога. Хірургію студентам стоматологічного факультету викладають впродовж VI і VII семестрів. Під час VII семестру викладають питання хірургічної гастроентерології, судинної, торакальної та ендокринної хірургії, онкології. Процес викладання включає читання лекцій та проведення практичних занять. Під час розбору варіантів хірургічної патології розглядають механізми виникнення та розвитку хірургічної патології, їх клінічну симптоматику, діагностику, лікування, профілактику ускладнень. Темі лекцій охоплюють основні проблемні питання хірургії. У лекціях висвітлюють проблемні питання хірургічної патології: механізми розвитку, перебіг, методи лікування, профілактики ускладнень, реабілітації та експертизи працездатності. Навчальний процес організований за кредитно-трансферною системою. Обсяг навчального навантаження студентів подано у кредитах ECTS – залікових кредитах, які зараховують студенту при успішному засвоєнні ним модулю. Програму дисципліни під час VII семестру представлено одним модулем. Кредитно-трансферна система навчального процесу спонукає студентів систематично вчитися впродовж навчального року. Види навчальних занять - лекції, практичні заняття та самостійна робота. Практичні заняття проводять як клінічні, тому вони передбачають:

- Курацію хворих з хірургічною патологією (а при їх відсутності в клініці - розбір клінічних ситуаційних завдань/медичних карт): проведення фізикального обстеження;
- Проведення диференціальної діагностики та обґрунтування діагнозу при хірургічній патології;
- Визначення тактики лікування.

Передреквізити

Опанування «Хірургії» базується на вивченні студентами анатомії людини, гістології і цитології, фізіології, патологічної анатомії, патологічної фізіології, оперативної хірургії та топографічної анатомії, пропедевтики внутрішньої медицини, пропедевтики педіатрії, радіології, фармакології.

Мета курсу та його значення для професійної діяльності.

Метою викладання навчальної дисципліни «Хірургія» є підготовка високоосвіченого і ерудованого лікаря, який опанував базові знання, вміння та навички з діагностики та лікування хірургічної патології у межах відповідних підготовки лікаря-стоматолога. Основними завданнями вивчення дисципліни «Хірургія» є забезпечення належного рівня базової підготовки лікаря, який володіє необхідними практичними навичками та знаннями хірургічної патології.

Згідно з вимогами стандарту дисципліна забезпечує набуття студентами *компетентностей*:
інтегральна:

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі охорони здоров'я за спеціальністю «Стоматологія» у професійній діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень і/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

загальні:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичній діяльності.

ЗК 4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 7. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 8. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 9. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 11. Здатність працювати в команді.

ЗК 13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

спеціальні (фахові, предметні):

ФК 1. Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні данні.

ФК 2. Спроможність інтерпретувати результати лабораторних та інструментальних досліджень.

ФК 3. Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани.

ФК 10. Спроможність до організації та проведення лікувально-евакуаційних заходів.

ФК 11. Спроможність до визначення тактики, методів та надання екстреної медичної допомоги.

ФК 14. Спроможність ведення нормативної медичної документації.

Постреквізити

Вивчення навчальної дисципліни «хірургія» складає основу для подальшого опанування хірургії, травматології та ортопедії, нейрохірургії, урології, акушерства і гінекології, які передбачають застосування хірургічних методів лікування.

3. Результати навчання.

ПРН 1. Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1: 1, 7, 12, 20, 32, 44, 51, 52); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи.

ПРН 2. Збирати інформацію про загальний стан пацієнта, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів щелепно-лицевої ділянки, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 5: 1, 6-8, 10).

ПРН 5. Встановлювати діагноз невідкладних станів за будь-яких обставин (вдома, на вулиці, у лікувальній установі), в умовах надзвичайної ситуації, воєнного стану, нестачі інформації та обмеженого часу (за списком 4: 1, 3, 6-9, 14, 16, 18, 19).

ПРН 13. Визначати тактику надання екстреної медичної допомоги, використовуючи рекомендовані алгоритми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану в умовах обмеженого часу (за списком 4: 1, 3, 6-9, 14, 16, 18, 19).

ПРН 19. Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.

ПРН 23. Виконувати маніпуляції надання екстреної медичної допомоги, використовуючи стандартні схеми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану (за списком 4: 1, 3, 6-9, 14, 16, 18, 19) в умовах обмеженого часу (за списками 6: 1-8, 11).

Після успішного вивчення дисципліни здобувач повинен

знати: сучасні концепції вітчизняної та зарубіжної теоретичної та практичної хірургії, основні принципи організації хірургічної допомоги населенню України, основи організації раціонального режиму хірургічного хворого у процесі лікування та після його одужання, морально-деонтологічні принципи медичного фахівця та принципи фахової субординації у хірургії, особливості методики обстеження хворих з хірургічними захворюваннями, етіологію, патогенез, клініку, діагностику та методи лікування хірургічних захворювань (в межах навчальної програми, тактику надання екстреної хірургічної допомоги; *вміти:* проводити фізикальне обстеження хворого (опитування, огляд, пальпація, перкусія, аускультация) та аналізувати отримані дані для встановлення попереднього діагнозу, визначати оптимальний обсяг додаткових досліджень і аналізувати отримані дані для встановлення діагнозу, своєчасно розпізнати, провести дифдіагностику, визначити лікарську тактику та лікування при гострій абдомінальній патології, виконувати загальні лікарські маніпуляції (перев'язки, ін'єкції, промивання шлунку і кишечника, зупинка кровотечі, транспортна та лікувальна іммобілізація, переливання препаратів крові і кровозамінників);

здатен продемонструвати: знання і практичні навички з дисципліни;

володіти навичками: методики обстеження пацієнта з хірургічною патологією, виконання перев'язок, ін'єкцій, промивання шлунку і кишківника, зупинки кровотечі, транспортної та лікувальної іммобілізації, наданні допомоги при травмі, опіках, відмороженнях, реанімаційних заходів;

самостійно вирішувати: питання стану фізіологічних функцій організму, його систем та органів, створення плану обстеження та лікування хірургічного хворого.

4. Зміст та логістика дисципліни

Модуль 2 (Хірургія)	VII семестр 60 год / 2,0 кредитів	Лекції №№ 1-4 Практичні заняття №№ 1-12 Теми для самостійного опрацювання №№ 1-7
------------------------	--------------------------------------	---

Дисципліна включає 12 тем, які поділені на 2 тематичних модулі.

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Змістовий модуль 1. Хірургічна гастроентерологія і проктологія.</i>		
1.	Хронічний панкреатит. Нориці, кісти, рак підшлункової залози.	4
2	Шлунково-кишкові кровотечі.	2
3	Захворювання тонкої і ободової кишки.	2
4	Захворювання прямої кишки.	2
<i>Змістовий модуль 2. Грудна, судинна і ендокринна хірургія.</i>		
5	Нагнійні захворювання легень і плеври. Рак легень.	4
6	Захворювання стравоходу.	4
7	Захворювання середостіння. Синдром верхньої порожнистої вени.	2
8	Захворювання грудної залози.	2
9	Захворювання щитовидної залози.	2
10	Захворювання магістральних артерій. Гостра та хронічна ішемія кінцівок.	4
11	Венозний тромбоемболізм. ХВН н/к.	4
12	Контроль практичних навичок.	2
	РАЗОМ	34

Теми лекційного курсу розкривають проблемні питання відповідних розділів дисципліни. Практичні заняття передбачають теоретичне обґрунтування основних питань теми та засвоєння наступних практичних навичок:

- 1) Проводити фізикальне обстеження хворого (опитування, огляд, пальпація, перкусія, аускультация) та аналізувати отримані дані для встановлення попереднього діагнозу.
- 2) Визначати оптимальний обсяг додаткових досліджень і аналізувати отримані дані для встановлення діагнозу.
- 3) Своєчасно розпізнати, провести дифдіагностику, визначити лікарську тактику та лікування при гострій абдомінальній патології;
- 4) Виконувати загальні лікарські маніпуляції (перев'язки, ін'єкції, промивання шлунку і кишечника, зупинка кровотечі, транспортна та лікувальна іммобілізація, переливання препаратів крові і кровозамінників);

Самостійна робота студента передбачає підготовку до практичних занять, вивчення тем для самостійної позааудиторної роботи, написання рефератів, підготовку презентацій, таблиць. Контроль засвоєння тем самостійної позааудиторної роботи здійснюється на проміжних контрольних заняттях та підсумковому контролі з дисципліни.

Індивідуальна робота включає опрацювання наукової літератури, підготовку оглядів з наданих тем для презентації на засіданнях студентського наукового гуртка, виконання науково-практичних досліджень, участь у профільних олімпіадах, науково-практичних конференціях, конкурсах студентських наукових робіт.

Тематичні плани лекцій, календарні плани практичних занять, тематичний план самостійної позааудиторної роботи, обсяг та напрямки індивідуальної роботи опубліковані на сайті кафедри.

Маршрут отримання матеріалів: Кафедра хірургії медичного факультету № 2 /Студенту/Очна форма навчання / Стоматологія / IV курс / Навчально-методичні матеріали / або за посиланням <https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра хірургії медичного факультету № 2. Доступ до матеріалів здійснюється з корпоративного акаунту студента s000XXX@vnmu.edu.ua.

5. Форми та методи контролю успішності навчання

Поточний контроль на практичних заняттях	Методи: усне або письмове опитування, тестування, розв'язання ситуаційних задач, проведення клінічних досліджень (при дистанційному навчанні – знання алгоритму та застосування його в змодельованій клінічній ситуації), оцінка і трактування клініко-лабораторних та інструментальних обстежень, структурований за процедурою контроль практичних навичок
Контроль засвоєння тематичного розділу дисципліни на проміжних контрольних заняттях	Методи: усне або письмове опитування, електронне тестування, розв'язання ситуаційних задач, контроль практичних навичок
Підсумковий семестровий контроль (іспит) по завершенню VII семестру	Згідно положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І. Пирогова (посилання https://www.vnmu.edu.ua/Загальна інформація/Основні документи)
Підсумковий контроль дисципліни - <u>іспит</u> (іспит або диф.залік)	Методи: усне опитування (згідно положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І. Пирогова (посилання https://www.vnmu.edu.ua/Загальна інформація/Основні документи))
Засоби діагностики успішності навчання	Теоретичні питання, тести, клінічно-орієнтовані ситуаційні завдання, практичні завдання, демонстрація практичних навичок

6. Критерії оцінювання

Оцінювання знань здійснюється згідно Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І. Пирогова (посилання <https://www.vnmu.edu.ua/Загальна інформація/Основні документи>)

Поточний контроль	За чотирьох бальною системою традиційних оцінок: 5 «відмінно», 4 «добре», 3 «задовільно», 2 «незадовільно»
Проміжні розділові контролю	За чотирьох бальною системою традиційних оцінок
Контроль практичних навичок	За чотирьох бальною системою традиційних оцінок
Залік	За 200-бальною шкалою (середня арифметична оцінка за семестр конвертується в бали) Зараховано: від 122 до 200 балів Не зараховано: менше 122 балів (див.Шкалу оцінювання)
Підсумковий контроль дисципліни	3 Оцінка за іспит: 71-80 балів – «відмінно» 61-70 балів – «добре» 50-60 балів – «задовільно» Менше 50 балів – «не задовільно»/не склав
Оцінювання дисципліни:	Поточна успішність – від 72 до 120 балів (конвертація середньої традиційної оцінки за практичні заняття за 120-бальною шкалою): 60% оцінки за дисципліну Підсумковий контроль – від 50 до 80 балів: 40% оцінки за дисципліну Індивідуальна робота – від 1 до 12 балів Сумарно від 122 до 200 балів.

Шкала оцінювання дисципліни: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
180-200	A	відмінно	зараховано
170-179,99	B	добре	
160-169,99	C		
141-159,99	D	задовільно	
122-140,99	E	задовільно	
0-121,99	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

7. Політика навчальної дисципліни/курсу

Студент має право на отримання якісних освітніх послуг, доступ до сучасної наукової та навчальної інформації, кваліфіковану консультативну допомогу під час вивчення дисципліни та опанування практичними навичками. Політика кафедри під час надання освітніх послуг є студентоцентрованою, базується на нормативних документах Міністерства освіти та Міністерства охорони здоров'я України, статуті університету та порядку надання освітніх

послуг, регламентованого основними положеннями організації навчального процесу в ВНМУ ім. М.І. Пирогова та засадах академічної доброчесності.

Лекції під час військового стану не викладаються аудиторно та оприлюднені на веб-сторінці кафедри. Маршрут: Кафедра хірургії медичного факультету № 2/Студенту/Очна форма навчання / Стоматологія / IV курс / Навчально-методичні матеріали / Презентації лекцій або за посиланням <https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра хірургії медичного факультету № 2. Доступ до матеріалів здійснюється з корпоративного акаунту студента s000XXX@vnmu.edu.ua.

Дотримання правил розпорядку ВНМУ, техніки безпеки на практичних заняттях. Інструктаж з техніки безпеки, на випадок сигналу «ПОВІТРЯНА ТРИВОГА» проводиться на першому практичному занятті викладачем. Проведення інструктажу реєструється в Журналі інструктажу з техніки безпеки. Студент, який не пройшов інструктаж, не допускається до практичних занять.

Правила поведінки при сигналі «ПОВІТРЯНА ТРИВОГА»: якщо під час проведення заняття пролунав сигнал «УВАГА! ПОВІТРЯНА ТРИВОГА! ВСІМ ПРОЙТИ В НАЙБЛИЖЧЕ УКРИТТЯ!», викладач зобов'язаний: негайно припинити заняття, подати здобувачам освіти команду: «Всім зібрати речі, швидко пройти в укриття», впевнитись, що в аудиторії нікого не залишилось, вимкнути світло, зачинити двері, за останнім студентом рухатись до укриття. За сигналом «УВАГА! ВІДБІЙ ТРИВОГИ!» повернутись в аудиторію для продовження заняття.

Вимоги щодо підготовки до практичних занять. Студент повинен бути підготовленим до практичного заняття згідно теми. На заняття слід приходити вчасно, без запізнення. Студент, який запізнився більше, ніж на 10 хвилин на заняття, не допускається до останнього і повинен його відпрацювати в установленому порядку. На практичних заняттях студент має бути одягнений в робочу форму (медичний халат, шапочка, змінне взуття, мати при собі маску, бахіли та хірургічний костюм). Студенти, які не мають робочої форми, не допускаються до заняття. Студент повинен дотримуватись правил безпеки, поведінки на практичних заняттях та під час знаходження у приміщеннях клініки. Під час обговорення теоретичних питань студенти мають демонструвати толерантність, ввічливість та повагу до своїх колег та викладача; при виконанні практичних завдань робоче місце має зберігатись у порядку та бути прибраним після заняття.

Використання мобільних телефонів та інших електронних девайсів. Мобільні телефони та інші електронні девайси мають бути переведені у режим «без звуку» та не використовуватись.

Академічна доброчесність. Під час вивчення дисципліни студент має керуватись Кодексом академічної доброчесності ВНМУ ім. М.І. Пирогова (<https://www.vnmu.edu.ua/> загальна інформація/ Основні документи/ Кодекс академічної доброчесності). При порушенні норм академічної доброчесності під час поточного та підсумкових контролів студент отримує оцінку «2» та повинен її відпрацювати своєму викладачу в установленому порядку протягом двох тижнів після отриманої незадовільної оцінки.

Пропуски занять. Пропущені заняття відпрацьовуються в порядку, установленому в Положенні про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І. Пирогова (посилання <https://www.vnmu.edu.ua/> Загальна інформація/Основні документи) у час, визначений графіком відпрацювань (опублікований на сайті кафедри <https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра хірургії медичного факультету № 2) черговому викладачу. Для відпрацювання пропущеного заняття студент має взяти відповідний дозвільний документ з деканату, бути теоретично і практично підготовленим, вміти демонструвати теоретичні знання та практичні навички, має пройти тестування та письмово чи усно відповісти на питання до теми заняття. Для відпрацювання

лекцій теж має бути відповідний документ - дозвіл з деканату. Лекції відпрацьовуються своєму викладачу або лектору у вигляді написання конспектів або реферативних повідомлень та бесіди за темою лекції.

Порядок допуску до підсумкового контролю з дисципліни наведений в Положенні про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І. Пирогова (посилання <https://www.vnmu.edu.ua/> Загальна інформація/Основні документи). До підсумкового контролю допускаються студенти, які не мають пропущених невідпрацьованих практичних занять та лекцій та отримали середню традиційну оцінку не менше «3».

Додаткові індивідуальні бали. Індивідуальні бали з дисципліни (від 1 до 12) студент може отримати за індивідуальну роботу, обсяг якої оприлюднений на сайті кафедри в навчально-методичних матеріалах дисципліни, кількість балів визначається за результатами ІРС згідно Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І. Пирогова (посилання <https://www.vnmu.edu.ua/> Загальна інформація/Основні документи).

Вирішення конфліктних питань. При виникненні непорозумінь та претензій до викладача через якість надання освітніх послуг, оцінювання знань та інших конфліктних ситуацій, студент повинен подати спершу повідомити про свої претензії викладача. Якщо конфліктне питання не вирішено, то студент має право подати звернення до завідувача кафедри згідно Положення про розгляд звернень здобувачів вищої освіти у ВНМУ ім. М.І. Пирогова (<https://www.vnmu.edu.ua/> Загальна інформація/Основні документи).

Політика в умовах дистанційного навчання. Порядок дистанційного навчання регулюється Положенням про запровадження елементів дистанційного навчання у ВНМУ ім. М.І. Пирогова (<https://www.vnmu.edu.ua/> Загальна інформація/Основні документи). Основними навчальними платформами для проведення навчальних занять є Microsoft Teams, Google Meet. Порядок проведення практичних занять та лекцій, відпрацювань та консультацій під час дистанційного навчання оприлюднюється на веб-сторінці кафедри (<https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра хірургії медичного факультету № 2/ Студенту або <https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра хірургії медичного факультету № 2/ Новини).

Зворотній зв'язок з викладачем здійснюється через месенджери (Viber, Telegram, WhatsApp) або електронну пошту (на вибір викладача) в робочий час.

1. Навчальні ресурси

Навчально-методичне забезпечення дисципліни оприлюднено на сайті кафедри (<https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра хірургії медичного факультету № 2/ Студенту). Консультації проводяться два рази на тиждень згідно графіку консультацій.

2. **Розклад та розподіл груп по викладачам** опублікований на веб-сторінці кафедри (<https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра хірургії медичного факультету № 2/ Студенту).

3. **Питання до підсумкового контролю дисципліни** опубліковані на веб-сторінці кафедри (<https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра хірургії медичного факультету № 2/ Студенту).

Силабус з дисципліни «Хірургія» обговорено та затверджено на засіданні кафедри хірургії медичного факультету № 2 (протокол № 1, від « 29 » серпня 2024 року)

В.о. зав. кафедрою

 (Сергій АНДРОСОВ)